

PRVÝKRÁT NA TRADIČNEJ SVÄTEJ OMŠI ?

ORIENTÁCIA PRI SVÄTEJ OMŠI

Ak je človek na nejakej akcii prvýkrát, spravidla nedokáže všetko hneď sledovať. Tradičná svätá omša nie je výnimkou, nebudte teda v rozpakoch, ak Vám niečo unikne. Pre orientáciu počas liturgie slúži malý misálik s omšovým poriadkom nazvaný „**Tradičná svätá omša**“. Ak máte dostatok času, je dobré v klúde sa s omšovým poriadkom zoznámiť ešte pred omšou. Niektoré texty sú vlastné každému liturgickému dňu, iné sa menia zo dňa na deň (napr. čítania z Písma svätého) a v misáliku je uvedené iba ich umiestnenie.

OBRADY SV. OMŠE

Cirkev ozdobila sakramentálne jadro novozákonnej obety nádherným vencom posvätných obradov a vložila do nich to najcennejšie, čo existovalo či už v podobe chrámových stavieb, bohoslužobných rúch, nádob, slov a úkonoch tela. Celý ľudský život je viazaný na vonkajšie obrady resp. na pravidlá slušnosti. Preto aj Cirkev nedovoľuje, aby sa svätá omša slúžila napr. v jednoduchom, všednom odeve. Jednak preto, aby ukázala, že kňaz nestojí pred oltárom ako súkromná osoba; a aj preto, aby svätý úkon pozdvihla zo všednosti a slávnostne si ho uctila.

BUDEM OMŠI ROZUMIEŤ, KEĎ JE PO LATINSKY?

Áno, ak budete chcieť. Väčšina z nás latinsky nevie, a tak vznikli rôzne paralelné preklady omšového poriadku (misály). Zo začiatku sa Vám asi stane, že niektoré texty, ktoré máte uvedené v *malom misáliku*, počas sv. omše vôbec

nepostrehnete. Je to úplne normálne a vedzte, že po niekoľkých málo návštevách na sv. omši budete ľahko schopní sledovať a rozumieť všetkým jej častiam, vrátane tých, ktoré kňaz prednáša potichu. Niekomu viac vyhovuje tiché modlitby kňaza príliš nesledovať a nepozerať sa stále do textov, ale v pokoji sa pripravovať na prijatie Najsvätejšej sviatosti a sledovať dianie pri oltári. Aj to je možné, avšak aj taký veriaci by sa mal zúčastniť na odpovediach kňazovi, keď sa obracia tvárou k ľudu.

PREČO LATINČINA?

Latinčina predstavuje znak jednoty Cirkvi. Aj keď vonku - vo svete - hovoríme mnohými jazykmi, v chráme je len jedna reč. Jednotný kultový jazyk, pomocou ktorého sa spolu môžu modliť katolíci všetkých národov, je ozvenou zázraku Turíc a babylonské zmätenie jazykov tak nemá v Cirkvi miesto. Latinčina má navyše tú prednosť, že je jazykom, ktorý sa už ďalej nemení a nie je teda nutné posvätné texty stále korigovať. Ešte aj dnes používame rovnaké texty ako používali prví rímski pápeži a svätci po mnoho stáročí. Okrem toho latinský jazyk slúži ako posvätný závoj, ktorý nám má pripomenúť, že to, čo sa deje počas svätej omše, nemôžeme úplne pochopiť. Latinčina v nás tak buduje zmysel pre posvätno, vedie nás k hlbokému prežívaniu sv. omše a nezostávame len na povrchu slov.

PREČO KŇAZ NIE JE OBRÁTENÝ SMEROM K ĽUDU?

Dôvodov je niekoľko. (1) Omša svätá je sprítomnením obety Ježiša Krista, ktorú prináša kňaz konajúci *in persona Christi* a pritom vedie za sebou svoj ľud, ako to robí *Dobrý Pastier*. Obrátenie veriacich a kňaza smerom k Bohu na oltári je výrazom ich jednoty. (2) Od doby, kedy prví kresťania začali budovať kostoly, stavali ich pozdĺž osi východ-západ. Celebrant a spoločenstvo veriacich sa obracalo na Východ, ktorý symbolizuje nebeský Jeruzalem a odkiaľ veriaci radostne očakávajú príchod Ježiša Krista, ktorý sa vráti, aby súdil živých a mŕtvych. Kňaz spolu s veriacimi bývali počas omše svätej vždy otočení smerom na Východ (k Pánovi) a sv. omša nebola nikdy slávená smerom k ľudu. Tvárou k veriacim bol kňaz otočený iba vtedy, keď ich oslovoval, napríklad počas kázne.

PREČO KŇAZ PREDNÁŠA SLOVÁ KÁNONU POTICHU?

Ticho pri **kánone** - najsvätejšej časti omše - sa nás snaží uviesť do skutočnosti, že pri tom, čo sa deje, musia všetky ľudské ústa zmĺknuť. Tiež sa jedná o závoj posvätna a tajomna. Tichosťou sa vyjadruje aj to, že najvlastnejší úkon premenenia a obety je vyhradený výlučne osobe s kňazským svätením, skrze obetu ktorého sa sprítomňuje sám Kristus. „*Pán však je vo svojom svätom chráme, nech pred ním zmĺkne celá zem!*“ (Hab. 2,20) „*Odovzdaj sa Pánovi a dúfaj v neho*“ (Ž. 37, 7; 1. Král. 19, 1-13). Veriaci sú v tichosti pozývaní k zastaveniu sa a k tomu, aby sa v sile vlastného krstu čo najviac vnútorne spojili s kňazom pri oltári a obetovali tak Bohu aj sami seba.

Tridentský koncil v 9. kánone (O svätej omši) prehlásil: „*Ak niekto hovorí, že má byť zavrhnutý obrad rímskej cirkvi, podľa ktorého časť kánonu a slová premenenia sú prednášané tichým hlasom ... nech je prekliaty (anathema sit).*“

POSTOJE PRI SV. OMŠI

Pri niektorých častiach omše sa stojí, pri iných sa kľáči alebo sedí. **Povstanie:** Je prirodzené, že ľudia povstanú napr. keď do miestnosti vstúpi nadriadený alebo iný vzácny hosť. Preto aj z úcty k slovu Božiemu, keď sa pri svätej omši číta evanjelium, stojíme.

Pokľaknutie: Čím vyššie je niekto postavený, tým hlbšie sa mu klaniame. A keď je to Boh? Potom je úplne prirodzené, že pokľakneme. Možno okolo seba uvidíte ľudí, ktorí kľáčia takmer počas celej sv. omše a nesadajú si skoro nikdy. Pre človeka, ktorý na kľáčanie nie je zvyknutý, to môže byť dosť nepohodlné, a teda rušivé. Kľáčať, pokiaľ Vám to zdravotný stav dovolí, by sme mali pri omšovom kánone, okrem Modlitby Pána. Úplné minimum je kľáčať pri premieňaní.

PREČO PRIJÍMAME PO KĽAČIAČKY?

Sv. Pavol hovorí: „*Preto ho Boh nad všetko povýšil a dal mu meno, ktoré je nad každé iné meno, aby sa na meno Ježiš zohlo každé koleno v nebi, na zemi i v podsvetí*“. (Fil. 2, 9-10)

PREČO PRIJÍMAME DO ÚST?

Pri podávaní sv. prijímania vždy zostávajú na paténe maličké kúsky Hostie. Keď je najsv. Eucharistia podávaná do rúk, tieto kúsky - Telo a Krv spolu s Dušou a Božstvom Ježiša Krista končia na zemi. Prijímanie na ruku, ako sa praktizuje, bolo prevzaté z protestantského prostredia, kde jeho praktizovanie bolo vyjadrením popretia katolíckej viery v sviatosť kňazstva a v Sviatosť Oltárnu. Iba kňaz má posvätené ruky a preto iba on sa môže dotýkať svätej Hostie. Telo Kristovo nie je obyčajný pokrm, aby si Ho hocikto mohol brať do rúk. Preto kňaz každému prijímajúcemu hovorí: „*Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam tuam in vitam aeternam. Amen.*“ (Telo nášho Pána Ježiša Krista nech zachová tvoju dušu pre život večný. Amen.)

Skutočná prítomnosť Boha v najsv. Eucharistii je dôvod prečo prijímame do úst a kľáčime.

GREGORIÁNSKY CHORÁL – HUDBA CIRKVI

Pápež sv. Pius X. v *Motu Proprio O posvätnej hudbe (1903)* hovorí: „Posvätná hudba ako neoddeliteľná časť slávanej liturgie má s ňou spoločný všeobecný cieľ, totiž slávu Božiu a posvätenie veriacich. Prispieva k zväčšeniu krásy a lesku cirkevných obradov. Tieto vlastnosti v najvyššej miere spĺňa gregoriánsky chorál, ktorý je vlastným spevom Cirkvi. Je to jediný spev, ktorý zdedila po Otcoch, spev ktorý po celé stáročia žiarlivo strážila vo svojich liturgických pravidlách. Gregoriánsky spev bol vždy pokladaný za najvyšší vzor

posvätnej hudby a je možné povedať, že chrámová hudba je tým posvätnjšia a liturgickejšia, čím viac sa blíži svojim rytmom, svojou inšpiráciou a svoju lahodnosťou ku gregoriánskej melódii, a tým menej je hodná chrámu, čím viac sa od tohto najvyššieho vzoru vzdáľuje.“

PREČO SI ŽENA NA SVÄTEJ OMŠI ZAHAĽUJE HLAVU?

Sv. apoštol Pavol hovorí: „...*posúďte sami: Sluší sa, aby sa žena modlila k Bohu nezahalená?*“ (1. Kor. 11, 13) Svätý Pavol nám pripomína, že ako Kristus konal vôľu a hľadal česť Boha Otca, tak kresťan by mal preukázať svoje podriadenie sa Kristovi, konať Jeho vôľu a hľadať Jeho slávu. Mali by sme sa usilovať o to, aby sme sa svojimi šatami a zvykmi vyhli všetkému, čo môže byť pred Božím trónom nedôstojné. Od najstarších čias kresťanstva bolo medzi veriacimi ženami bežnou praxou nosiť pri vstupe do kostola závoj na hlave, aby sa tak modlili a oslavovali Boha. Dnes najmä pri tradičnej sv. omši môžu ženy v zahalení svojej hlavy prejavovať znak úcty, skromnosti, zbožnosti a uznanie toho, že sa modlia vo sviatostnej prítomnosti Boha. Tento čin čiastočného ukrytia ženskej fyzickej krásy (hlavne jej krásnych vlasov) sa koná preto, aby namiesto jej krásy, mohla byť oslávená krása Boha. Závoj je symbolom a mystickou obetou, ktorá vyzýva ženu nosiacu závoj, aby vystúpila na rebríku svätosti. Je to aj spôsob ako napodobňovať Pannu Máriu v jej pokore, čistote a poslušnosti. Závoj označuje posvätnosť a navždy zostane zvláštnym privilegiom ženy, že do kostola vstupuje so zahalenou hlavou.

